

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Cap. I. De statu quæstionis, & erroribus hæreticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

CONTROVERSIÆ PRIMÆ.

Sitne Matrimonium Sacramentum
proprie dictum.

CONTROVERSIÆ PRIMÆ QUIN-
que partes erunt. PRIMVM enim expli-
candus erit status questionis, & erroris
hæreticorum in medium adferendi. DE-
INDE, veritas ex diuinis literis asse-
renda. TVM confirmanda ex veterum Patrum tradi-
tione & testimonio. POSTEA rationibus variis, iisque
non leuibus corroboranda. POSTREMO, aduersario-
rum obiecta breuiter diluenda.

CAPVT PRIMVM.

De statu questionis, & erroribus hæreticorum.

VOD igitur ad PRIMVM attinet, cum quærimus,
sitne coniugium Sacramentum proprie dictum
Testamenti noui, id quærimus, vtrum coni-
gium, præter civilem contractum viri, & femine
ad propagandam, & educandam prolem institutum, sit etiam
signum, seu symbolum externum religionis, cui sit annexa
promissio gratiæ iustificantis, idque ex diuina institutione.
Nam in hac generali definitione ferè conueniunt omnes,
tum Catholici, tum Hæretici. Certè Lutherani & Caluini-
stæ, cum quibus potissimum agimus, non negant Sacramen-
ta esse nouæ legis proprie dicta, vbi tria illa inueniuntur, sym-
bolum externum, promissio gratiæ, & mandatum, siue insti-
tutio diuina.

Iam verò permulti omnibus ferè seculis, aliquid, horum trium in Matrimonio desiderari, & ea de causa Matrimonium Sacramentum non esse censuerunt.

Veteres hæretici, Simon, Saturninus, Gnostici, Manichæi, & alij, Matrimonium à Deo non esse, proinde nec Sacramentum esse docuerunt. Simon Magus hæreticorum omnium princeps, turpitudinem introduxit indifferenter utendi fornicis, sancto Augustino teste, lib. de hæresibus, c. 1. Saturninus, Simonis discipulus, apertè asseruit, nubere, & liberos gignere, à Diabolo esse, teste Irenæo, lib. 1. c. 22 Marcionem in eadem hæresi fuisse, ut nuptias illicitas esse crederet, testatur sanctus Hieronymus in 1. lib. contra Iovinianum.

Tatianum sancti Iustini quondam auditorem, eiusdem hæresis patronum facit Irenæus, lib. 1. cap. 30. atque inde Encratitæ orti sunt, de quibus vide Epiphanium hæresi 46. & Augustinum hæresi 25. vbi Augustinus, cum dicit, Encratitas schismaticos Tatianistarum esse apud Epiphanium, respexisse videtur ad anacaphaleosim eiusdem Epiphaniij, vbi Encratitæ dicuntur, auulsio quædam à secta Tatiani. Fortasse addiderunt aliquid repugnans aliis dogmatibus Tatiani, & ideò schismatici dici potuerunt: nam alioqui & ipse Epiphanius loco notato, & Hieronymus lib. 1. contra Iovinianum, Tatianum Encratitarum principem faciunt.

Eandem hæresim tribuit Adamianis sanctus Augustus, hæresi 31. eandem Manichæis, hæresi 46. idem auctor. Eandem Eustathianis tribuit Socrates lib. 2. hist. c. 33. Eandem Priscillianistis tribuit sanct. Leo epist. 91. ad Turbium. Eandem Apostolicis quibusdam, seu potiùs Apostaticis sanct. Bern. ser. 66. in Cantica. Eandem denique tribuit Albigensibus, sanct. Antoninus in summa Theol. part. 4. tit. 11. c. 2. §. 5.

Nostri verò temporis hæretici non negant, Matrimonium esse licitum, & à Deo vero institutum, sed negant esse symbolum, cui sit annexa promissio gratiæ iustificantis; & ex hoc potissimum capite, Sacramenti rationem illi conuenire non posse colligunt.

Lutherus in lib. de captiuit. Babyl. cap. de Matrimonio, contendit in Matrimonio neque signum à Deo institutum, neque gratiæ promissionem esse. Calvinus libr. 4. Institut. capit. 19. §. 44. non magis Sacramenti rationem Matrimonio

conuenire affirmat, quàm agriculturæ, aut tonstrinæ, aut fabricatoris arti. Philippus, in locis, tit. de coniugio, & Kemnitius in 2. parte Exam. Trident. Concilij à pag. 1204. vsque ad finem, agnoscunt in Matrimonio Dei mandatum, & promissionem gratiæ, sed non gratiæ iustificantis, & reconcilians hominem Deo; & ideo negant Sacramentum propriè dici posse Matrimonium eo modo, quo Baptismus, & Eucharistia Sacramenta dicuntur: fatentur tamen aliquo modo Sacramentum esse.

Ex Catholicis vnus est Durandus, qui in 4. distinct. 26 q. 1. Matrimonium Sacramentum non nisi æquiuocè dici posse disputat, quem in suum patrocinium adducit Kemnitius, oblitus videlicet, omnes alios Theologos, ipso etiam teste Durando, contrarium docuisse.

Igitur aduersus omnes prædictos errores, Concilium Tridentinum, sess. 24. can. 1. anathema dixit iis, qui negant Matrimonium Sacramentum esse propriè dictum, aut à Christo institutum, aut gratiam conferre. Quam sententiam, vt verissimam esse non dubitamus, sic etiam ex diuinis literis confirmare aggrediemur.

CAPVT SECVNDVM.

Matrimonium Sacramentum esse, probatur ex diuinis literis.

VT Matrimonium, veri nominis Sacramentum esse probemus, tria probanda erunt. PRIMÒ, Matrimonium à Deo esse institutum. SECUNDO, esse symbolum rei sacræ. TERTIO, habere promissionem gratiæ iustificantis.

Esse autem à Deo Matrimonium institutum, duobus modis potest intelligi. VNO modo, vt intelligamus à Deo esse coniunctionem masculi, & fœminæ, vt ea referatur ad genus propagandum. ALTERO modo, eandem coniunctionem esse à Deo, vt referatur ad rem aliquam sacram significandam, & homines, qui ita iunguntur, sanctificandos. Nam priore modo negabant Matrimonium esse à Deo, hæretici veteres, qui nuptias damnabant: posteriore modo negant

Luthe-